

DOF Travel

Det nordøstlige Polen

Maj 2014

Dansk Ornitologisk Forening

Niels Riis og Frands Jensen

Tur til Polen 17. – 24. maj 2014

med DOF Travel

FORORD

Turen blev gennemført med 15 deltagere og to ledere i minibusser. Vi boede på to hoteller: Tre nætter på Dwór Dobarz i kanten af Biebrza-sumpene og fire nætter på Wejmutka i Białowieża.

Fly til Warszawa og minibusser var bestilt gennem Profil Rejser. Hotellerne og guiderne havde vi arrangeret os med direkte.

De tre første dage var helliget "Biebrzański Park Narodowy" (Biebrza Nationalpark), sumpene omkring Biebrza-floden, mens resten af turen foregik i og omkring "Białowieski Park Narodowy" (Białowieża Nationalpark) med de imponerende uberørte urskove.

Vejret var med os, og solen skinnede det meste af tiden. Temperaturen sneg sig til tider op omkring 28°, men det virkede kun behageligt.

En varm tak til samtlige deltagere for en vellykket DOF-tur.

TUR-DELTAGERNE

Lars Andersen, Væggerløse
Robin Milner, Viborg
Vibeke Barkholt og René Moss, Vedbæk
Annette Mariager, Søborg
Jens Arne Pedersen, Faxe Ladeplads
Solvejg Sørensen, Korsør
Birthe Karpfen, Brøndby Strand
Anders og August Horsten, Skørping
Uffe Fester, Nivå
Vibeke Troensegaard, Frederiksberg
Mogens Hall Jensen og Lillan Lavigné, Sorø
Kirsten Breddam, Hellerup

Lederne: Niels Riis, Odense og Frands Jensen, Hellerup

TUR-OVERSIGT

Lørdag 17. maj

Kastrup – Warszawa – Laskowiec – Dwór Dobarz

Søndag 18. maj

Dwór Dobarz – rundt om den sydlige del af Biebrza-sumpene

Mandag 19. maj

Dwór Dobarz – rundt i de mellemste Biebrza sumpe, Osowiec og Goniądz til Grzedy

Tirsdag 20. maj

Fra Dwór Dobarz langs Narew floden forbi Zajki, Tykocin, Waniewo, Puchły til Białowieża (Wejmutka)

Onsdag 21. maj

Wejmutka. Tidlig morgen i Strict Reserve. Senere Paladsparken og Siemianówka-søen

Torsdag 22. maj

Wejmutka. Meget tidlig morgen bisonsafari. Eftermiddag spadseretur i Białowieża, Wysoki Bagno, Czarska. Aftentur til tredækker-spilleplads ved Narew.

Fredag 23. maj

Wejmutka. Ture i skoven langs vejen til Hajnówka og i skovens sydligste del

Lørdag 24. maj

Wejmutka via Tykocin, Łomża og Siwiki til Warszawa – Kastrup

DAGBOG

Lørdag 17. maj

14 deltagere og to ledere var mødt op i Københavns Lufthavn til indtjekning kl. 7.30. Afgang Kastrup 09.25, ankomst Warszawa 10.45 til mildt vejr, ca. 18° og spredte byger. I Warszawa ventede Vibeke T., der var taget derned tre dage før vi andre. Det tog lidt tid at få udleveret minibusserne, så da vi kom afsted ved 12.30-tiden, kørte vi nogenlunde direkte i retning af Biebrza-sumpene med en frokostpause undervejs.

Frokosten blev indtaget på en restaurant udendørs, og her så vi de første fuglearter som musvåge, husrødstjert, stor tornskade og en sort stork på laaaang afstand. Vi stoppede ved "hjørnet" af sumpene ved landsbyen Laskowiec, hvor de første moseterner blev observeret. Her faldt også en af turens få regnbyger. Lidt længere mod nord stoppede vi ved Długa Luka, hvor man kan gå et par hundrede meter ud i star-sumpen ad en gangbro. Her observeredes og hørtes et af turens højdepunkter, vandsanger. Flere engsnarrer "krejede" om kap, og hedehøge, dobbeltbekkasiner og store kobbersnepper fløj rundt. En kilometer længere fremme stod en elg og gumlede græs lige op og ned ad et fugletårn, kun 50 m fra vejen.

Vi fortsatte til vores hotel Dwór Dobarz, som ligger på østsiden af sumpene og er nyopført, men i stil som en gammel stor-bondegård. Efter indkvarteringen gik vi en tur rundt i hotellets have for at indsnuse atmosfæren og lytte til de mange frøer i de små damme. Der var flest grønne frøer iblandet klokkefrøer. Efter aftensmaden knurrede løvfrøerne i buskene udenfor som akkom-

pagnement til nattergalene.

Søndag 18. maj

Natten bød på voldsomt tordenvejr og kraftig regn. Det var klaret op inden morgenmaden kl. 7, og vi kunne komme afsted i minibusserne kl. 8.

Dagen var afsat til den store heldagstur rundt om Biebrzas sydlige bækken. Første stop var ved Gugny, hvor vi så hedelærke, rødrygget tornskade, en mindre flok traner og en hvepsevåge. Næste stop var ved det fugletårn, hvor vi havde set elgen dagen før. Her sås hærfugl og rør- og hedehøge. I det fjerne øjnede vi en elg med kalv, måske den samme som om lørdagen. Vi stoppede også ved Laskowiec, hvor det var blevet kirketid. En flok børn kom marcherende mod kirken, syngende for fuld hals. I den anden ende af landsbyen stoppede vi ud for et lille mosehul, der var fyldt med

brushaner. De spillede ikke, men de så flotte ud i deres forskelligartede fjerpragt. Over dem svævede en blanding af sortterner og hvidvingede ternere.

Vi gik op på fæstningsværket Góra Strękowa ved Narew-floden, hvor der var en vid udsigt over området. Herfra observeredes et par overflyvende sorte storke, og ved flodbredden opholdt sig et par nilgæs.

Ved Ruś fik vi en kaffe- og ispause, hvorefter vi kørte lidt nordpå langs floden og stoppede ved et voldsted på en bakke, som vi gik op på for at spise vores medbragte frokostpakker. Der var en fin udsigt over sumpene og Biebrzas udløb i Narew. Sølvhejrer, knar- og atlingænder og alle tre arter moseterner fløj rundt over sumpene, og

pirolerne fløj hen over os et par gange.

I løbet af eftermiddagen nåede vi yderligere 3-4 stop langs floden, inden vi var tilbage på hotellet kl. 18.

Ved 19-tiden kørte vi ud til Krzysztof Kawenczynskie, som går under navnet "Kongen af Biebrza", og bor på en gård, Sucha Barc, lidt uden for Dobarz sammen med 23 hunde og nogle heste. Vi havde taget pølser, kartofler, salat og ikke mindst godt polsk øl med fra hotellet. Pølserne grillede vi over åbent bål. Krzysztof ville

gerne vise os ynglende hærfugl i haven, men den viste sig ikke, mens vi var der. Derimod så vi turens eneste fyrremejse. Til sidst fik vi lov at se Krzysztofs hjem med en imponerende samling af gamle religiøse relieffer og diverse antikke apparater.

Mandag 19. maj

Igen var der morgenmad kl. 7 og afgang kl. 8. Dagens fuglekiggeri begyndte med stenpikker og hærfugl ved hotellet. Vi kørte derefter nordpå til vejkrydsningen gennem sumpene ved Osowiec. Her står et fugletårn ved en parkeringsplads op ad jernbanen. Vi tog opstilling nedenfor fugletårnet og så på kort tid blandt andet et par smukke karmindompapper, en syngende sydlig blåhals, tornsanger, rørspurv og hedehøg. Herefter krydsede vi vejen og gik ad en træbelagt gangsti mod øst. Her sad en nattergal og sang til fri beskuelse. Lidt længere fremme var en pungmejsse i færd med at færdiggøre sin rede. Markfirben og forskellige sommerfugle lod sig også se. Helt fremme ved fæstningsværket "Twierdza Osowiec II" fløj to havørne forbi.

Vi fortsatte til Goniądz, hvor frokosten blev indtaget ved bredden af Biebrza med hvidvingede terner over floden. Desværre var der ikke udsigt til skrigeørne, så vi fortsatte på en lang tur rundt om den mellemste del af Biebrza til Grzędy, hvor en skovklædt sandtange strækker sig dybt ind i Biebrza-sumpene. Her løb vi ind i et krav om en

guide for at få lov at køre ind i reservatet. Efter længere forhandlinger fik vi løfte om at få fremskaffet en guide i løbet af en time. Imens gik vi i tre grupper i forvejen ind i skoven fyldt af sang fra skovsanger og lille fluesnapper m.fl. Alle fik også en oplevelse af fuglenes foretrukne føde, myg. Med guiden kom vi de 9 kilometer ud på spidsen af tangen, hvor 9 elge livede

op i de endeløse sumpe, hvor der ikke var synderligt mange fugle at se. Guiden oplyste, at en del af området var afspærret af hensyn til et par store skrigeørne, men dem fik vi ikke at se.

Tirsdag 20. maj

Efter morgenmaden på hotellet var der afsked med Dwór Dobarz. Efter et besøg hos vandsangerne og endnu et par elge i Długa Luka var det også afsked med Biebrza. Vi begyndte på en heldagstur opstrøms langs Narew-floden gennem enge og overdrev omkring Zajki, til den gamle jødiske købstad, Tykocin, hvor vi besøgte storkekolonien på gården Pentowo med over 30 beboede reder. Turen

fortsatte ind i Narew Nationalparken til landsbyen Waniewo og videre østpå ad små veje til først en frokost på en restaurant oven for Narew-floden og dernæst gennem små landsbyer af lutter træhuse og de første ortodokse kirker. Ved byen Narew gav et kort glimt af en kærhøg han uden sorte vingebånd anledning til stor diskussion. Var det i stedet en steppehøg eller en blå kærhøg? Fuglen forsvandt og forblev et ubesvaret spørgsmål.

Turen sluttede med de 19 km gennem skoven af majestætisk høje træer fra Hajnówka ind til Białowieża, hvor vi blev indkvarteret på pensionat Wejmutka til en snurren af flere flodsangere i haven. Efter middagen tog vi på den første af flere småture ind i paladsparken, hvor zarens sommerslot en gang lå, og som er et arboret over det storrussiske rige. Vi havde fået et tip om et redehul med gråspætter, men trods megen venten lod fuglene sig ikke se.

Onsdag 21. maj

Allerede ved daggrø var vi oppe og drog med vores lokalguide Mateusz Szymura på en meget tidlig morgentur fra hotellet til fods til det allerhelligste i europæisk natur,

urskoven, som er kernen i Białowieża-nationalparken, og hvor vi kun kan komme ind i grupper med autoriserede guider som Mateusz. Vi fik set sortspætter og mellemflagspætter ved redehul og hørt fire arter fluesnappere, men det er svært at finde fuglene i den over 40 meter høje urskov, hvor der ikke har været fjernet dødt ved i snart 100 år.

Formiddagen tilbragte vi igen i paladsparken og nu med fine små skrigørne ind over.

Straks efter frokost tog vi afsted med Mateusz' far, Arek Szymura, som guide på en halvdagstur til området nord for skovene med den store sø Siemianówka-reservoiret. Først gjorde vi stop ved en grusgrav lige nord for Hajnówka by, hvor der et par dage før havde været biæder, men nu var der stor og rødrygget tornskade på elledningerne. Det store mål ved Siemianówka-søen var citronvipstjert, men det var en drillefugl, og der blev set flere gule vipstjerter og hørt mange klokkefrøer, inden citronvipstjerten endelig blev fundet. Det var en 2K han.

Torsdag 22. maj

Allerede klokken halv fire – længe før solopgang – var vi alle i bilerne og på vej ud af Białowieża for sammen med Mateusz at opleve Europas største landdyr, bisonerne, når de ved dagry kommer ud af skovens trygge ly for at græsse på markerne. Og ganske rigtigt, i morgentågen lige uden for urskoven dukkede en, to og til sidst fire store skygger op. Vi fortsatte i

bil rundt i lysningerne og fik set yderligere to bisoner, inden turen gik tilbage til en forlænget nattesøvn eller en morgentur i paladsparken.

Om eftermiddagen gik vi til fods gennem Białowieża landsby og ind gennem sumpskovsreservatet Wysokie Bagno på grænsen til Hviderusland med mange småfugle og igen mellemflagspætte. På vejen tilbage slappede vi af med en kop kaffe eller te eller en velfortjent øl på zarens jernbanestation, inden vi fortsatte ad banedæmningen langs Narewka-floden, hvor vi så og hørte høgesanger.

Om aftenen var vi igen på tur ud af skoven og tilbage til Narew-floden til en kendt spilleplads for tredækker. Trods en dejlig aften i skumringen i selskab af mange myg og i vand til anklerne lykkedes det desværre ikke hverken at se eller høre tredækker-hannernes spil.

Fredag 23. maj

Morgenturen var på egen hånd, og efter morgenmaden ledte en ny guide, Przemek Bielicki, os ind i skoven til først en spurveugle, som vogtede på sit redehul og

dernæst en fantastisk sumpskov, så våd som man kun kan drømme om, og med et redetræ med unger af hvidrygget flagspætte. Inden vi tog afsked med Przemek, viste han os et nyt redehul, denne gang med tretåede spætter.

Om eftermiddagen skulle Niels lede os på tur igennem de sydlige, lukkede dele af

Białowieża-skovene. Det begyndte fint med en sø med hvinænder og en stor snog, men så kørte vi lige i armene på grænsepolitiet, som brugte en time på at diktere alle vore pasoplysninger over radioen til hovedkontoret, inden vi blev sluppet løs og beordret samme vej tilbage.

Heldigvis kom Mateusz efter middagen og kørte os lige ud til et gråspættehul i udkanten af Białowieża. Vi fortsatte turen ind i endnu en flot sumpskov, men uden de helt store overraskelser.

Lørdag 24. maj

Det var planen, at vi skulle have afsluttet turen ved en af regionens sidste ynglepladser for ellekrage lidt syd for Białowieża, men fuglene har desværre svigtet området i år. Vi besluttede derfor at køre tidligt og prøve at finde ellekragerne i en lille bestand i et område ved Narew-floden nordvest for byen Łomża. På vejen krydsede vi vores spor og fandt nogle flotte flutte biædere i en grusgrav syd for byen Tykocin. Ellekragerne skuffede derimod, og hvad der et øjeblik lignede en ellekrage i det fjerne var nu nok en stor tornskade.

Efter en kort frokost i det grønne måtte vi afbryde eftersøgningen og haste mod lufthavnen, hvorfra hjemrejsen gik planmæssigt med afgang fra Warszawa 16.10 og ankomst i Kastrup 17.40.

Skoven ved redehullet af hvidrygget spætte 23. maj

FUGLELISTE

Dato	17. maj	18. maj	19. maj	20. maj	21. maj	22. maj	23. maj	24. maj
Lokaliteter	Warszawa til Dobarz	Sydlige Biebrza	Mellemste Biebrza	Dobarz til Białowieża	Białowieża og Siemianówka-søen	Białowieża og tredækker-spilleplads	Białowieża	Białowieża til Warszawa
Toppet lappedykker					1			
Skarv					3			
Rørdrum								
Sølvhejre		xx	x		25			
Fiskehejre	1	x	x		15	3		
Sort stork		2					1	
Hvid stork	10	xx	xx	xx	xx	xx	x	x
Sangsvane					3			
Knopsvane		xx	xx	x	x			
Grågås		1	1		x			
Nilgås		2						
Knarand		4			x			
Atlingand		x						
Gråand	x	x	x		x		3	
Skeand					1			
Hvinand							2	
Hvøpsevåge		2		1				
Havørn		1	2		1	1		
Rørhøg	1	x			1	1		
Hedehøg	3	2		1				
Blå kærhøg / steppehøg				1♂ ¹				
Spurvehøg								1
Musvåge	x		1	1	1		1	x
Lille skrigeørn					1	3	3	
Tårnfalk	1	1						
Lærkefalk								1
Engsnarre	2	1			1	2	1	1
Grønbenet rørhøne		2						
Blishøne		1			x			x
Trane	1	6		1				
Vibe	x	xx	x		x	x	1	
Brushane		xx						
Dobbeltbekkasin	x	x		x				
Skovsneppe						1		

¹ Den ene bil mente, at det var en steppehøg, den anden bil, at det var en blå kærhøg.

Dato	17. maj	18. maj	19. maj	20. maj	21. maj	22. maj	23. maj	24. maj
Lokaliteter	Warszawa til Dobarz	Sydlige Biebrza	Mellemste Biebrza	Dobarz til Białowieża	Białowieża og Siemianówka-søen	Białowieża og tredækker-spilleplads	Białowieża	Białowieża til Warszawa
Storspove	1			2				
Stor kobbersneppe	1			2				
Rødben		x			x	x		
Svaleklire			1				2	
Hættemåge	1	x	x	x	x			
Sølvmåge		x						
Dværgterne		3						
Fjordterne		x						
Sortterne	1	xx						
Hvidskægget terne		xx	3		xx			
Hvidvinget terne		xxx	xx					
Ringdue	x	xx	x		x			
Tyrkerdue		1			x			
Gøg	2	3	2	x	1	1	1	
Spurveugle							1	
Natugle					4			
Mursejler	xx		2		3	x	x	
Biæder								10
Hærfugl		3	2					
Vendehals		1			1	1		
Gråspætte							2	
Sortspætte	1	1			2		2	
Stor flagspætte			1		1	1	1	
Mellemflagspætte					3	1		
Hvidrygget spætte							1	
Tretået spætte							2	
Hedelærke		1						
Sanglærke	1	x			1	1		x
Digesvale		1	1		x			xx
Landsvale	x	xx	xx		xx	xx	x	x
Bysvale	x	xx	x		xx	x		
Engpiber		1						
Skovpiber					1			
Gul vipstjert		2	1	1	3			
Citronvipstjert					1			
Hvid vipstjert	1	x	x		x	x	x	
Gærdesmutte		x	x		x			

Dato	17. maj	18. maj	19. maj	20. maj	21. maj	22. maj	23. maj	24. maj
Lokaliteter	Warszawa til Dobarz	Sydlige Biebrza	Mellemste Biebrza	Dobarz til Białowieża	Białowieża og Siemianówka-søen	Białowieża og tredækker-spilleplads	Białowieża	Białowieża til Warszawa
Blåhals		2						
Rødhals		1	x		x	1	x	
Nattergal	1	xx	xx		x	x	x	
Husrødstjert	1	1	1			x	1	
Rødstjert	1		1		1	1		
Bynkefugl		1		1	x	1		
Stenpikker		1	1					
Solsort	x	x	1		x	x	x	
Sangdrossel		1	x	1	x	x	xx	
Sjagger	1	1	x		x	x	xx	
Flodsanger			1	1		1	1	1
Græshoppesanger			1	x	1	1		
Savisanger	1	2		1				
Sivsanger	2	x	x	x	1	x		
Vandsanger	2			2				
Drosselrørsanger		1	1	1	x	x	x	
Gulbug		2			1	x	x	
Høgesanger						2		
Havesanger		1	2		1		1	
Munk	x	x	x	x	xx	x	x	x
Tornsanger	1	x	x	x	x	1		
Gærdesanger							1	
Skovsanger			xx	1	x	x	x	
Gransanger		1	xx		x	x	x	x
Løvsanger	x	x	xx		x	1	1	
Fuglekonge					1		x	
Rødtoppet fuglekonge					1			
Grå fluesnapper		2	2	2	2	x	x	
Lille fluesnapper			6		x	1	x	
Hvidhalset fluesnapper					1	1	x	
Broget fluesnapper			1				2	
Fyrremejse		1						
Topmejse			1				1	
Sortmejse			1			1		
Blåmejse	1	1	x		1	1		
Musvit	1		x	x	x	x	x	
Spætmejse					1	x	1	

Dato	17. maj	18. maj	19. maj	20. maj	21. maj	22. maj	23. maj	24. maj
Lokaliteter	Warszawa til Dobarz	Sydlig Biebrza	Mellemste Biebrza	Dobarz til Białowieża	Białowieża og Siemianówka-søen	Białowieża og tredækker-spilleplads	Białowieża	Białowieża til Warszawa
Træløber					1	1	1	
Pungmejse			2		1			
Pirol		2	2	x	x	x	x	
Stor tornskade	2	1					1	1
Rødrygget tornskade		1	x		x	x	x	
Skovskade		x	x	x			1	
Husskade	1	x	x	x	x	x		x
Allike	xx	x			xx	x		
Råge	xx	x		xx				
Gråkrage	xx	xx	x					
Ravn	2	x			2			
Stær	xx	xx	x	xx	xx	xx	xx	
Gråspurv	x	xx	x	x	x	x	1	1
Skovspurv	1	xx	x	x	x	x	1	
Bogfinke	x	x	x		xx	x	x	
Gulirisk			1	1	1	1		
Grønirisk		1				1		
Stillits				1		3		
Tornirisk	1	2	1					
Karmindompap	1		2	2	2	1	1	
Kernebidder		2			1	2	5	
Gulspurv	x	x	x		x	1	2	
Rørspurv	1	x	x	x	xx		1	

x betyder et antal mellem 2 og 9

xx betyder et antal mellem 10 og 99

xxx betyder et antal mellem 100 og 999

Antallene af fugle nævnt ovenfor er opstået på basis af ledernes optegnelser og enkelte oplysninger fra deltagerne.

ANDRE KRÆ

Pattedyr

Egern
Mus sp.
Hare
Europæisk bison
Elg
Rådyr
Kronstyr
Ræv
Lækat
Pindsvin

Krybdyr og padder

Snog
Stålmorm
Markfirben
Alm. firben
Grøn frø
Klokkefrø
Løvfrø

Sommerfugle

Svalehale
Kirsebærtakvinge
Aurora
Citronsommerfugl
Nældesommerfugl
Vejrandøje
Sortplettet bredpande
Sørgekåbe
Nældesommerfugl
Hvidvinge
Sort ildfulg
Okkergul randøje
Gulplettet bredpande

Tak til Uffe Fester for data til sommerfuglelisten og billedet af sortplettet bredpande.

Andre insekter

Myg
Stor gedehams
Almindelig gedehams
Pragtvandnymfe

Andre dyr

Skovflåt

PLANTER

Uffe Fester har stillet nedenstående liste til rådighed. Den er selvfølgelig ikke fuldstændig.

Krebseklo
Gifftyde (star-kærene med vandsangere)
Kærfnokurt (engene ved Mscichy)
Engtroldurt
Akeleje (skoven v. Czerwone Bagno)
Mosepost (langs gangbro)
Tårnurt (de grå klitter ved Czerwone Bagno)
Flerårig knavel
Sandvikke (fandtes også i grusgraven med biæderkolonien)
Stenfrø sp.
Brandbæger sp.
Sommeranemone (Dworek Pentowo (storkekolonien))
Skælrod (Strict Reserve)
Milturt
Skovkarse sp.
Rødgran
Engklokke (blomsterengene i Park Palacowy)
Engsalvie
Tyndakset gøgeurt
Jakobsstige (engene omkring Narewka-åen)
Engskær
Slangeurt
Korsblad (jernbanedæmningen i Białowieża)